

ΤΕΙ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ-ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΛΥΠΜΕΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΓΑΝΙΤΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ – ΓΑΝΙΤΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΑΜ:13139 – ΑΜ:11335

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2014

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....σελ 1	σελ 1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο	
1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΣ.....σελ 2	σελ 2
1.2 ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ Η ΑΜΕΣΗ ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΜΕ ΤΟ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟ ΕΓΚΛΗΜΑ.....σελ 3	σελ 3
1.3 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΕΣΟΔΩΝ.....σελ 5	σελ 5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο	
2.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΓΓΛΗΜΑΤΑ .....σελ 7 2.2	σελ 7 2.2
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ .....σελ 8 2.3	σελ 8 2.3
ΧΡΗΜΑΤΗΣΤΗΡΙΟ .....σελ 9 2.4	σελ 9 2.4
ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΒΙΤΡΙΝΑ .....σελ 12	σελ 12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο	
3.1 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ .....σελ 14 3.2	σελ 14 3.2
ΑΜΕΣΗ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΗ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΧΡΗΜΑΤΩΝ .....σελ 15 3.3 ΤΟ ΙΝΤΡΝΕΤ, ΟΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΟΧΩΡΟ .....σελ 16	σελ 15 3.3 ΤΟ σελ 16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο	
4.1 ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ .....σελ 18 4.2 ΟΙ 40 ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ FAFT .....σελ 19 4.3 ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ .....σελ 20	σελ 18 4.2 ΟΙ σελ 19 4.3 ΤΟ σελ 20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο	

5.1 ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΟΧΩΡΟΥ	σελ 24
ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ	σελ 25
ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΛΗΡΩΜΩΝ	σελ 27
ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΣΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΟΧΩΡΟ	σελ 28
ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ	σελ 29
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο	
6.1 ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ – ΔΗΜΕΥΣΕΙΣ	σελ 31
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7ο	
7.1 ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	σελ 33
ΕΥΘΥΝΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	σελ 33
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ	σελ 33
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8ο	
8.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	σελ 34
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ	σελ 35
 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	σελ 37

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στην συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία θα πραγματοποιηθεί μια ολοκληρωμένη και αναλυτική εικόνα για το πώς γίνεται η νομιμοποίηση παράνομων εσόδων καθώς και η μελέτη αυτού του φαινομένου στην Ελλάδα αλλά και σε παγκόσμια κλίμακα. Στα

παρακάτω κεφάλαια θα γίνει αναφορά στους λόγους τους οποίους συμβαίνει αυτό και ποιους σκοπούς εξυπηρετεί η νομιμοποίηση αυτών των εσόδων. Επίσης θα αναλυθούν τα στάδια με τα οποία πραγματώνεται αυτό το φαινόμενο και οι τρόποι τους οποίους χρησιμοποιούν για να φτάσουν στο συγκεκριμένο αποτέλεσμα μέσω παράνομων δραστηριοτήτων.

Στην συνέχεια προσδιορίζεται, κατόπιν μελέτης και ανάλυσης, με ποιους τρόπους αντιμετωπίζεται αυτό το φαινόμενο σε διεθνή επίπεδο, η ευρωπαϊκή και παγκόσμια θέση για αυτό το ζήτημα, ποια νομοθετικά σχέδια και πολιτικά παιχνίδια έδωσαν το περιθώριο για την δημιουργία μιας νομοθετικής ασπίδας προστασίας της νομιμότητας και πως αυτές οι νομοθεσίες δίνουν το δικαίωμα στα περισσότερα κράτη του παγκόσμιου χάρτη, στα πλαίσια της συνεργασίας, να διαχειρίζονται και να νομιμοποιούν παράνομο χρήμα.

Κατόπιν αυτών θα γίνει παρουσίαση και ανάλυση της ελληνικής νομοθεσίας των νόμων Ν.2331/1995 Ν.3424/2005 Ν.3691/2008 και συγκεκριμένα θα γίνει αναφορά στα θετικά στοιχεία του νόμου Ν3691/2008 που εξηγεί για την αποτελεσματικότητα καταστολής του φαινομένου.

Τέλος, μελετώνται τα μέτρα και η αντιμετώπιση που λαμβάνουν οι ελληνικές τράπεζες για την πρόληψη και εξάλειψη των δραστηριοτήτων που συμβάλλουν στη νομιμοποίηση παράνομων εσόδων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΣ

Το φαινόμενο νομιμοποίησης παράνομων εσόδων είναι ένα κεφάλαιο αναπόσπαστο για το οργανωμένο έγκλημα καθώς προσαρμόζεται και επιβιώνει στις όποιες κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές αλλαγές που δέχεται ένα σύστημα προσπαθώντας να νομιμοποιήσει τα χρήματα που προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες.

Το τεράστιο χρηματικό ποσό που λαμβάνονται από αυτές τις δραστηριότητες διαιρείται – μοιράζεται σε μορφή πολλαπλών συναλλαγών μέσω τραπεζών ή συνήθως μέσω off-shore εταιριών και μέσω άλλων δραστηριοτήτων όπως καταθέσεις μικρών ποσών ή μικρής αξίας χαρτονομισμάτων με σκοπό την αποφυγή ύποπτων κινήσεων που θα μαρτυρούσε την ακριβή προέλευσή τους από τους στόχους των αρχών του οικονομικού εγκλήματος. Οι κινήσεις αυτές δεν έχουν πάντα αίσιο αποτέλεσμα καθώς παρακολουθούνται μέσω ηλεκτρονικών συστημάτων διακίνησης λογαριασμών και γίνονται αντιληπτές είτε σε άμεσο χρονικό διάστημα είτε στο βάθος χρόνου. Για το οικονομικό έγκλημα οι κινήσεις αυτές θεωρούνται η «αχίλλειος πτέρνα» και ταυτόχρονα ο «δούρειος ίππος» του οργανωμένου οικονομικού εγκλήματος.

Ο ορισμός «νομιμοποίηση παράνομων εσόδων» περιγράφεται ως την διαδικασία μέσω της οποίας αποκρύπτεται η ύπαρξη, η παράνομη πηγή ή η παράνομη χρήση εσόδων, τα οποία στην συνέχεια μεταμφιέζονται με τέτοιο τρόπο ώστε η προέλευσή τους να φαίνεται νόμιμη. Ο όρος αυτός αναφέρεται διεθνώς σε πολλές νομοθετικές ρυθμίσεις, αναλύσεις και αναφορές με την ονομασία «money laundering» (ξέπλυμα χρήματος).

Στην ελληνική νομοθεσία ο όρος «νομιμοποίηση παράνομων εσόδων» παρουσιάστηκε για πρώτη φορά με τον νόμο Ν.2145/1993 όπου αναφέρει την διαδικασία ρυθμίσεων των ποινών, την κατάληξη απονομής δικαιοσύνης και με την τροποποίηση του άρθρου 2 του νόμου Ν2331/95 ο ορισμός που δίνεται για την νομιμοποίηση παράνομων εσόδων είναι το σύνολο των πράξεων ή των παραλείψεων με τις οποίες αποκρύπτεται η πραγματική προέλευση και ο

δικαιούχος των παράνομα αποκτούμενων περιουσιακών στοιχείων, με τρόπο ώστε, εμφανίζοντας ότι προέρχονται από νόμιμη οικονομική δραστηριότητα, να διατηρεί τον έλεγχο επ' αυτών.

Οι μορφές που περιλαμβάνει η νομιμοποίηση παράνομων χρημάτων δεν περιορίζονται μόνο σε νομιμοποίηση χρήματος σε μορφή ρευστού αλλά και σε άλλες μορφές όπως σε σκάφη αναψυχής που παρέχουν την δυνατότητα να προχωρούν σε συμβάσεις ολικής ναύλωσης, χωρίς την υποχρέωση ενός ελάχιστου αριθμού ναύλωσης, σε τίτλους ακινήτων, αυτοκίνητα, παράνομη εισαγωγή και εξαγωγή χρυσού και διαμαντιών, σωματεμπορία και πολλά άλλα.

Το πόσο έχει εξαπλωθεί και την διάσταση που έχει πάρει η νομιμοποίηση των παράνομων εσόδων διεθνώς αλλά και παγκοσμίως όχι μόνο πιστεύεται αλλά έχει γίνει πλήρως αντιληπτό και κατανοητό ότι βασικό και κεντρικό ρόλο στην αύξηση, την εξάπλωση και την “ελευθερία” αυτού του φαινομένου είναι το τραπεζικό σύστημα και το διεθνές όπως και το παγκόσμιο πολιτικό γίγνεσθαι.

1.2 ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ Η ΑΜΕΣΗ ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΜΕ ΤΟ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟ ΕΓΚΛΗΜΑ

Η νομιμοποίηση παράνομων εσόδων ή αλλιώς το ξέπλυμα χρήματος σε πολλά νομοθετικά κείμενα προκύπτει η άμεση σχέση της με το οργανωμένο έγκλημα. Αυτό οφείλεται σε δύο λόγους που γίνεται η σύνδεση της με το οργανωμένο έγκλημα: πρώτος λόγος είναι η λειτουργία της ως μηχανισμός υπαγωγής των πράξεων που συντάσσεται το οργανωμένο έγκλημα, δηλαδή λόγω των παράνομων δραστηριοτήτων που συνδέονται άμεσα με το ξέπλυμα χρήματος και δεύτερος λόγος είναι η μεγάλη και ξαφνική οικονομική δύναμη που αποκτά το οργανωμένο έγκλημα από την απόκτηση των παράνομων εσόδων από την οποία πολλές φορές γίνεται και η σχετική σύνδεσή της.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η κύρωση σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών του νόμου Ν.1990/1991 που εξηγεί για την παράνομη διακίνηση ναρκωτικών και φαρμάκων και πως η παράνομη διακίνηση αποφέρει τεράστιο πλούτο στο οργανωμένο έγκλημα με αποτέλεσμα την διείδυση, την διαφθορά και την μόλυνση

των κυβερνητικών δομών καθώς σε οικονομικό, εμπορικό και κοινωνικό κατ' επέκταση επίπεδο.

Επίσης στο νόμο Ν.91/308/ΕΟΚ μπορεί κανείς να διαβάσει χαρακτηριστικά κατά λέξη ότι «η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες επηρεάζει καταφανώς την ανάπτυξη του οργανωμένου εγκλήματος γενικά και ειδικότερα του λαθρεμπορίου ναρκωτικών και ότι συνειδητοποιείται ολοένα και περισσότερο, ότι η καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων θεωρείται ως ένα από τα πλέον αποτελεσματικά μέσα για την αντιμετώπιση αυτής της μορφής παράνομης δραστηριότητας, η οποία αποτελεί ιδιαίτερη απειλή για τις κοινωνίες των κρατών μελών».

Αξίζει να σημειωθεί στις 26 Ιουνίου 2001 στα πλαίσια του συμβουλίου της Ευρώπης το Ευρωπαϊκό συμβούλιο δήλωσε επισήμως ότι η νομιμοποίηση παράνομων εσόδων αποτελεί τη κύρια δράση του οργανωμένου εγκλήματος και θα πρέπει να εξαλειφθεί σε όποιο τομέα υπάρχει. Έτσι επί της ουσίας τα κράτη μέλη πρέπει να αναλάβουν τα απαραίτητα μέτρα για την αποδυνάμωση και εξάλειψη του οργανωμένου εγκλήματος. Με αυτόν λοιπόν τον τρόπο το ξέπλυμα χρήματος αντιμετωπίστηκε και ακόμα αντιμετωπίζεται ως κύρια δράση του οργανωμένου εγκλήματος η οποία όχι μόνο αυξάνεται αλλά έχει την δύναμη να επηρεάσει μέχρι και να αλλάξει ολόκληρα κοινωνικοπολιτικά συστήματα.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό γεγονός που συνδέει την νομιμοποίηση παράνομων εσόδων με το οργανωμένο έγκλημα είναι η περίπτωση του περιβόητου κακοποιού – μαφιόζου Αλ Καπόνε το 1931. Εκτός των γνωστών εγκληματικών πράξεων με τα οποία καταδικάστηκε ο εν λόγω εγκληματίας, του είχαν προσάψει και την κατηγορία της φοροδιαφυγής. Ο συνεργός του Meyer Lansky μετέφερε κεφάλαια από την εταιρία Carpet Joints της Florida σε λογαριασμούς στο εξωτερικό. Το 1934 αφού δημιουργήθηκε το Swiss Bank Act, το οποίο σε συνεργασία με τις τράπεζες, θεσμοθέτησε το τραπεζικό απόρρητο, ο Meyer Lansky αγόρασε μια ελβετική τράπεζα μέσω της οποίας μπορούσε να κάνει παράνομη μεταφορά των κεφαλαίων του χρησιμοποιώντας ένα πολύπλοκο σύστημα εικονικών εταιριών, εταιριών χαρτοφυλακίου και υπεράκτιων τραπεζικών λογαριασμών. Ο Meyer Lansky τελειοποίησε την μέθοδο του ξεπλύματος χρήματος μοιράζοντας τα κεφάλαιά του στην Ελβετία και σε off shore εταιρίες, όμως με την λήξη του Δεύτερου Παγκοσμίου

Πολέμου το αμερικάνικο F.B.I τον συνέλαβε κατά την διάρκεια διακίνησης παράνομου αλκοόλ.

Τέλος, είναι πλέον γνωστό και στην Ελλάδα τα μέτρα τα οποία λήφθηκαν για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής με την σύλληψη όλων εκείνων που χρωστούσαν στο δημόσιο. Συνολικά έγιναν 1412 συλλήψεις το 2011 και 954 συλλήψεις το 2012 από το τμήμα οικονομικού εγκλήματος εκ των οποίων το συνολικό ποσό ξεπερνούσε το ένα δισεκατομμύριο ευρώ.

1.3 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

Τα τραπεζικά ιδρύματα είναι ο κεντρικός άξονας για την οικονομία σε ολόκληρο τον κόσμο. Η διαχείριση των τεράστιων χρηματικών ποσών είναι μια τεράστια ευθύνη και ταυτόχρονα πόλος έλξης όλων εκείνων που έχουν στραφεί προς το οργανωμένο έγκλημα. Μια τράπεζα λειτουργεί – έχει ως σκοπό την συγκέντρωση κεφαλαίων από καταθέσεις ή επενδύσεις και κατ' επέκταση τον δανεισμό μέρους των χρημάτων σε ενδιαφερόμενους πελάτες της. Αυτό σήμερα επιτυγχάνεται μέσω πολύπλοκων διαδικασιών και για αυτό τον λόγο για να εφαρμοστούν τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση των εγκληματικών πράξεων μια βασική παράμετρος είναι η πάρα πολύ καλή γνώση και ανίχνευση, μέσω τεχνολογίας και γνώσης λειτουργιών της τράπεζας, των πράξεων αυτών. Ορισμένες φορές όμως, όπως πολύ καλά είναι γνωστό, πολλές ληστείες και υπεξαιρέσεις χρημάτων έχουν γίνει από ανθρώπους που εργάζονται στην τράπεζα λόγω των γνώσεων που κατέχουν για τα τραπεζικά συστήματα.

Λόγω όλων αυτών των γεγονότων η νομιμοποίηση παράνομων εσόδων έχει ως αποτέλεσμα να γίνει το κίνητρο για την εκλογή καινούριων νομοθετημάτων τα οποία έχουν κατά κύριο λόγο την απόκτηση έγκυρων και έγκαιρων στοιχείων και πληροφοριών για πρόσωπα και δραστηριότητες για τις οποίες οι αρχές δεν έχουν πρόσβαση και κατά δεύτερο λόγο οι αρχές ζητούν την συνεργασία με τα τραπεζικά ιδρύματα για την ανίχνευση παράνομων κεφαλαίων για το πάγωμα κινήσεως του και την κατάσχεσή του όπου μπορεί να γίνει με νόμιμο πλέον τρόπο.

Η αποτελεσματικότητα αυτών των νομοθετικών πλαισίων εφαρμόζεται με δύο τρόπους. Ο πρώτος τρόπος είναι με την αυτόβουλη συνεργασία των υπαλλήλων των τραπεζικών ιδρυμάτων να βοηθήσουν τις αρχές να καταλήξουν στη σύλληψη των εγκληματιών και ο δεύτερος τρόπος είναι η συνεργασία υπό την εικονική αλλά και πραγματική απειλή αρνητικών επιπτώσεων σε κάποια από τις δύο πλευρές. Και στις δύο περιπτώσεις οι τρόποι αυτοί αποτελούν τον κανόνα εάν εφόσον οι πληροφορίες που θα συγκεντρωθούν οδηγήσουν σε άμεσα αποτελέσματα για την διεκπεραίωση της δουλειάς των αρχών.

Όσο για την αποτελεσματικότητα αυτών των τρόπων για την καταστολή νομιμοποίησης παράνομων εσόδων θα κριθεί περισσότερο η δυνατότητα εποπτείας των τραπεζικών συστημάτων, δηλαδή κατά πόσο έμπιστη και έγκυρη είναι η εποπτεία των συστημάτων αυτών, και όχι για την αυστηρότητα και την ακρίβεια στην διάταξή τους νομοθετήματα. Πρόκειται για ένα γεγονός που λαμβάνει χώρα στο αμερικάνικο τραπεζικό χρηματοπιστωτικό σύστημα το οποίο είναι το λιγότερο εποπτευόμενο χρηματοπιστωτικό σύστημα στον κόσμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ

«Νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες είναι το σύνολο των μεθόδων και τεχνικών μέσω των οποίων το οργανωμένο έγκλημα μεταμφιέζει τα κέρδη που προέρχονται από τις εγκληματικές πράξεις του και τα διοχετεύει στο νόμιμο χρηματοπιστωτικό σύστημα, απειλώντας με αυτόν τον τρόπο την υπόσταση και τον τρόπο λειτουργίας αυτού του οικονομικού περιβάλλοντος». (ορισμός του Αμερικάνου υπουργού οικονομίας Τζάκ Λιου 2013)

Τα οικονομικά εγκλήματα μπορούν να χαρακτηριστούν ως εξής:

- I. Οι προσβολές των διατάξεων ειδικών νόμων που αφορούν τον τραπεζικό και ευρύτερα τον χρηματοπιστωτικό τομέα, εφόσον αυτές αποκτούν κατά περίπτωση αυξημένο βάρος ή αντιμετωπίζουν φαινόμενα μαζικών προσβολών.

Δηλαδή η μη τήρηση των ειδικών νόμων της τράπεζας περί παράνομης διαχείρισης κεφαλαίων.

- II. Οι αξιόποινες πράξεις των τραπεζικών στελεχών κατά της τράπεζας, με την προσβολή γενικών διατάξεων του Ποινικού Κώδικα, ως συνέπεια της βαρύτητας ή της συχνότητας της διάπραξής του.

Δηλαδή οι παράνομες πράξεις που έγιναν από τα στελέχη της τράπεζας όπως η υπεξαίρεση χρήματος.

- III. Οι αξιόποινες πράξεις κατά τρίτων, κατά την τέλεση των οποίων χρησιμοποιείται η τράπεζα ως όργανο διάταξης.

Δηλαδή η κατάχρηση εμπιστευτικών και προσωπικών πληροφοριών όπως ο αριθμός λογαριασμού ή το PIN της κάρτας αναλήψεως του πελάτη κ.α.

- IV. Οι αξιόποινες πράξεις κατά της τράπεζας και των συγκεντρωμένων σε αυτή περιουσιακών στοιχείων, εφόσον είναι ιδιαίτερης οικονομικής βαρύτητας και έγιναν μέσω παράνομης τραπεζικής συναλλαγής.

Δηλαδή η τραπεζική συναλλαγή που εμπεριέχει περιουσιακά στοιχεία και έγινε με την μέθοδο της πλαστογραφίας.

- V. Και τέλος η άρση εμπιστοσύνης προς τις καθημερινές συναλλαγές και η χρήση ηλεκτρονικών μέσων διατραπεζικών συναλλαγών βοηθά άμεσα όσους εμπλέκονται στο οργανωμένο έγκλημα με αποτέλεσμα να μην υπάρχει η αίσθηση ασφαλείας από μέρος της τράπεζας καθώς η λειτουργία του χρηματοπιστωτικού τομέα μεταβάλλεται σε εργαλείο προώθησης και στήριξης οργανωμένων εγκληματικών οικονομικών συμφερόντων.

Όλες αυτές οι εγκληματικές ενέργειες είναι φυσικό να δημιουργούν ένα αίσθημα κενού και ανασφάλειας προς το τραπεζικό σύστημα καθώς και την ιδέα ενός αναποτελεσματικού συστήματος εσωτερικών ελέγχων. Δυστυχώς όλα τα μεμονωμένα οικονομικά εγκλήματα που έχουν γίνει μέσα σε τράπεζες από τραπεζικά στελέχη ή υπαλλήλους δεν μπορούν ή δεν θέλουν να συνδεθούν με την τράπεζα και για αυτό το λόγω όλα αυτά τα εγκλήματα υπάγονται στην γενική εγκληματικότητα.

2.2 ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

Η απελευθέρωση των παγκόσμιων αγορών είναι μια πράξη η οποία έχει την τάση να επηρεάζει συνεχώς το παγκόσμιο οικονομικό σκηνικό είτε αυτό ονομάζεται λιανική τραπεζική (retail banking) είτε χονδρική (wholesale banking).

Τα τελευταία πέντε χρόνια συναντάμε σε παγκόσμιο επίπεδο μια κίνηση μεταφοράς των ενδιαφερόντων του κράτους προς τους μηχανισμούς αγοράς που αυτό μεταφράζεται ως την προσπάθεια των κρατών να ιδιωτικοποιήσουν τις διεθνείς οικονομικές σχέσεις. Δηλαδή στοχεύουν στη συσσώρευση ιδιωτικού πλούτου. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την αποδυνάμωση των κρατών και την έλλειψη ελέγχου σε θέματα που αφορούν την καθημερινότητα των πολιτών. Αυτό φαίνεται κυρίως σε φτωχότερες χώρες όπως σε χώρες της Αφρικής, της Ινδίας και Σαουδικής Αραβίας όπου ο πλούτος βρίσκεται ανάμεσα σε πολύ λίγα χέρια διαχειριζόμενοι τον φυσικό πλούτο της εκάστοτε χώρας εφόσον ανήκουν σε ιδιώτες οι οποίοι κερδίζουν εκατομμύρια στις πλάτες των πολιτών καθώς δεν υπάρχει ένα σύστημα ελέγχου και αν υπάρχει ελέγχεται από αυτούς.

Ως γνωστό πλέον η διακίνηση ρευστού χρήματος είναι από μόνη της μια πράξη η οποία μπορεί να κρύβει πολλούς κινδύνους όσον αφορά την προέλευσή του και τους σκοπούς για τους οποίους γίνεται η διακίνηση. Πόσο μάλλον με την αύξηση της τεχνολογίας, την είσοδο της πληροφορικής και την αυτοματοποίηση των τραπεζικών συστημάτων ο έλεγχος πρέπει να είναι σημαντικός και να αποτελεί πρωταρχικό στόχο των τραπεζικών ιδρυμάτων. Η τεράστια καθημερινή παγκόσμια τραπεζική κίνηση δίνεται ως δικαιολογία για την μη τήρηση αυτού, εν μέρει σίγουρα υπάρχει ένας σχετικός έλεγχος μετά από πληθώρα απαιτήσεων ακόμα και δικαστικών εντολών.

Ο στόχος αυτών των ελέγχων είναι η παρεμπόδιση των εγκληματιών από το να επωφεληθούν οικονομικά ή να τους αποτρέψει από το να διαπράξουν κάποιο μελλοντικό έγκλημα έχοντας βεβαίως υπόψη ότι τα χρήματα αποτελούν το βασικότερο μέσο για την επίτευξη των κάθε στόχων τους.

Βέβαια μπορεί να αναλογιστεί κανείς αφενός ότι οι όλες αυτές οι πράξεις τις παγκόσμιας κοινότητας για την αντιμετώπιση παράνομων εσόδων θέτονται ως εργαλείο απαραίτητο να εφαρμοστεί κυρίως στο τραπεζικό τομέα, αφετέρου αυτό επιφέρει μόνο κόστος στις τράπεζες κατ' επέκταση και στους τραπεζίτες και για αυτό τον λόγο δεν γίνεται ποτέ ουσιαστικός έλεγχος. (βλέπε Goldman Shacks όπου ενεργούσε για πάνω από είκοσι χρόνια δίνοντας παράνομα εικονικά δάνεια εκατομμυρίων δολαρίων με τεράστιο τόκο)

2.3 ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ

Το χρηματιστήριο έχει αποτελέσει βασικό εργαλείο για την νομιμοποίηση παράνομων εσόδων και είναι πόλος έλξης για κάθε εγκληματία όπου μέσω αυτού κάνει εφικτό το ξέπλυμα χρήματος.

Για να νομιμοποιήσουν τα παράνομα αυτά έσοδα από τις χρηματιστηριακές συναλλαγές συνήθως χρησιμοποιούν off shore εταιρίες φυσικά και νομικά πρόσωπα. Βέβαια από το χρηματιστήριο δεν υπάρχει άμεσο κέρδος χρήματος σε μορφή ρευστού αλλά παρουσιάζονται μέσω χρηματιστηριακών προϊόντων. Κάποια από αυτά είναι τα εξής:

1. Αγορά παράγωγων χρηματιστηριακών προϊόντων
2. Αγορά ποσοστών αμοιβαίων κεφαλαίων
3. Αγορά ομολόγων
4. Τοποθετήσεις σε repos (συμφωνίες επαναγοράς ή ομόλογα)
5. Αγορά μετοχών εισηγημένων στο χρηματιστήριο
6. Συμμετοχή σε δημόσιες εγγραφές εταιριών που πρόκειται να εισαγάγουν τις μετοχές τους στο χρηματιστήριο.

Για να γίνουν όλες αυτές οι συναλλαγές υπάρχουν ορισμένες διαδικασίες που πραγματοποιούνται από τις Ε.Π.Ε.Υ (εταιρίες επενδυτικών υπηρεσιών) και από τις Ε.Λ.Δ.Ε (εταιρίες λήψης και διαβίβασης εντολών).

Λόγω της πολυπλοκότητας των συναλλαγών μέσω των φυσικών, νομικών προσώπων και των off shore εταιριών μια εταιρία που ασχολείται με το χρηματιστήριο δεν μπορεί να εντοπίσει εύκολα το «προφίλ» του επενδυτή και αυτό καθιστά την έρευνα των αρχών δύσκολο έργο. Υπάρχει όμως ένα αδύναμο σημείο όπου αποτελεί και το μοιραίο λάθος όλων αυτών που ενεργούν στο παράνομο ξέπλυμα χρήματος. Το λάθος είναι ότι δεν πραγματοποιούνται συναλλαγές σημαντικών ποσών για επένδυση, αλλά για νομιμοποίηση, οι οποίες συναλλαγές σε σχέση με των πώληση των μετοχών προκύπτουν ζημίες. Σε αυτό το στάδιο το χρηματικό ποσό που χάθηκε δεν τους ενδιαφέρει γιατί το αποτέλεσμα είναι το ποσό που έχει απομείνει να είναι πλέον «καθαρό» και νόμιμο χρήμα.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η υπόθεση του Frank Abagnale ενός πλαστογράφου όπου ξέπλενε χρήμα μέσω τραπεζικών επιταγών. Εν τέλει ο Frank Abagnale συλλήφθηκε από τον πράκτορα του F.B.I Carl Hanratty ακολουθώντας την συγκεκριμένη διαδικασία το 1967.

Σύμφωνα με την έκθεση της F.A.T.F (Financial Action Task Force on money laundering) υπάρχουν νέες μέθοδοι με τις οποίες καταφεύγουν οι εγκληματίες στην νομιμοποίηση παράνομων εσόδων που προέρχονται από το χρηματιστήριο και εξετάζονται πλέον εξονυχιστικά. Μερικές μέθοδοι είναι οι εξής:

- 1) Τα ανώνυμα ομόλογα

Μέσα από την έρευνα της F.A.F.T μπορούμε να διαβάσουμε το εξής: «Σε κάποιες χώρες η μεταβίβαση της κυριότητας ανώνυμων ομολόγων μπορεί να επιτευχθεί εύκολα με ηλεκτρονικά μέσα, αποτρέποντας τον εντοπισμό της

αλλαγής ιδιοκτησίας. Άπαξ και εκδοθεί ένα ανώνυμο ομόλογο, οι επίδοξοι “καθαριστές” μπορούν να το κρατήσουν ή να το μεταβιβάσουν χωρίς κατ’ ανάγκην να χρειαστεί να χρησιμοποιήσουν μέσα που θα μπορούσαν να κινητοποιήσουν τις Αρχές. Οι αποδέκτες του μπορούν να το καταθέσουν σε λογαριασμό, ώστε είτε να αγοράσουν άλλα επενδυτικά αγαθά είτε να το ρευστοποιήσουν και να αποσυρθούν ή ακόμη να αποσταλούν οι εισπράξεις με έμβασμα σε άλλη χώρα»

2) Options

Τα λεγόμενα options (συμβόλαια δικαιώματος προαίρεσης) είναι η συμφωνία όπου ο πωλητής πουλάει δικαιώματα αγοράς σε συγκεκριμένη τιμή και χρόνο.

«Αν ο ένας αντισυμβαλλόμενος συμφωνήσει να εισέλθει στη συμφωνία με όρους χειρότερους από αυτούς που επικρατούν στην κανονική αγορά για να εγγυηθεί ότι ο έτερος αντισυμβαλλόμενος θα παραλάβει μια καθαρή πληρωμή τότε υπάρχει τρωτότητα. Και αυτό διότι οι «εμπλεκόμενοι» μπορούν να προχωρήσουν σε ένα deal-παρωδία, το οποίο θα νομιμοποιήσει το βρώμικο χρήμα αμέσως» αναφέρεται στην έρευνα της F.A.F.T.

3) Συνταξιοδοτικά προγράμματα

Σύμφωνα με την έρευνα της F.A.F.T «Είθισται να επιτρέπεται στον επενδυτή να διοχετεύει τους πόρους του σε σειρά επενδυτικών λύσεων, όπως τα αμοιβαία κεφάλαια. Τέτοια συμβόλαια έχουν συνήθως «χαλαρή» περίοδο 10 ή και περισσότερων ημερών, κατά τις οποίες ο επενδυτής μπορεί να «σπάσει» το συμβόλαιο δίχως να πληρώσει ρήτρες και να του επιστραφεί το αρχικό κεφάλαιο. Αυτή η «ελεύθερη περίοδος» συνεπάγεται ότι η επιταγή που θα λάβει από την ασφαλιστική εταιρεία ενδέχεται να μην προκαλέσει υποψίες όταν κατατεθεί στην τράπεζα. Και αν η τελευταία βρίσκεται σε άλλη χώρα, όπου υπάρχουν διαφορετικές εποπτικές αρχές για τις ασφάλειες και τις κινητές αξίες, υπάρχει “δυνάμει κενό” .

4) Penny Stocks

Οι Penny Stocks είναι μετοχές των οποίων η διαπραγμάτευση γίνεται σε πολύ χαμηλές τιμές. Χαρακτηριστικά αναφέρεται στην έρευνα της F.A.F.T «Κάποιες από αυτές στην πραγματικότητα ανήκουν σε εταιρείες - βιτρίνες, που μπορεί να χρησιμοποιηθούν για μία αντίστροφη συγχώνευση. Οι κίνδυνοι που αναφέρονται είναι δύο. Τέτοιοι τύποι κινητών αξιών συχνά χρησιμοποιούνται για την παραγωγή

παράνομων κερδών μέσω της χειραγώγησης της αγοράς, εμπορίου χρεογράφων μέσω εσωτερικής πληροφόρησης και απάτης. Έκνομοι παράγοντες μπορούν είτε να χρησιμοποιήσουν τις υπάρχουσες μετοχές είτε να δημιουργήσουν μία εταιρεία-βιτρίνα με στόχο να πετύχουν να εμπλακούν σε αυτές τις παράνομες δραστηριότητες. Οι Penny Stocks έχουν και άλλες χρησιμότητες. Μπορούν να αγοραστούν με την επένδυση παράνομων κερδών σε μία εταιρεία που ετοιμάζεται να εισέλθει στο χρηματιστήριο. Όταν αυτό γίνει, οι “καθαριστές” μπορούν να πουλήσουν το μερίδιό τους και να εμφανίσουν τα κεφάλαιά τους ως προερχόμενα από μία νόμιμη συναλλαγή. Επιπλέον, εγκληματικές οργανώσεις μπορούν αρχικά να επενδύσουν σε μία εταιρεία την οποία δύνανται να χρησιμοποιήσουν ως βιτρίνα προκειμένου να αναμείξουν παράνομα και νόμιμα κέρδη»

2.4 ΕΤΑΙΡΙΕΣ «ΒΙΤΡΙΝΕΣ»

Όταν λέμε ότι μια εταιρεία λειτουργεί ως βιτρίνα εννοούμε τις εταιρίες που ορίζονται ως νομικές εταιρίες, είναι νόμιμα καταχωρημένες, διαθέτουν όλα τα νόμιμα έγγραφα για την σύνταξή τους και συμμετέχουν ή όχι στο νόμιμο εμπόριο και μέσω αυτών γίνεται ξέπλυμα χρήματος. Συνήθως τέτοιες εταιρίες είναι από εκείνες οι οποίες μέσω της λειτουργία της στον εμπορικό τομέα έχει σταθερά έσοδα και σταθερά έξοδα. Επιχειρήσεις σαν αυτές μπορεί να είναι πχ ένα μεσιτικό γραφείο, μια καφετέρια, κέντρα διασκέδασης (μέσω των οποίων γίνεται και διακίνηση ναρκωτικών), εστιατόρια και γενικά οτιδήποτε επιχείρηση η οποία να φαίνεται ότι τηρεί όλες τις νόμιμες προϋποθέσεις και έχει σταθερά έσοδα – έξοδα.

Ένα άλλο είδος εταιριών είναι εκείνες μέσω των οποίων μπορεί κάποιος να σχεδιάσει μια επιχειρηματική δραστηριότητα ή ένα φορολογικό σχεδιασμό. Κάποιες από αυτές είναι:

1. Υπεράκτιες εταιρίες με μηδενικό ή πολύ χαμηλό φορολογικό συντελεστή οι οποίες υφίστανται σε δικαιοδοσίες που περιγράφονται ως «φορολογικοί παράδεισοι». Τέτοιες δικαιοδοσίες είναι τα British Virgin Islands το Belize ή οι Seychelles.

2. Εταιρίες οι οποίες επωφελούνται από το ευνοϊκό φορολογικό περιβάλλον των ημεδαπών εταιριών αλλά και από ειδικά καθεστώτα για τις υπεράκτιες εταιρίες.
3. Οι εταιρίες περιορισμένης ευθύνης. Οι τύποι αυτοί των εταιριών χρησιμοποιούνται για υπεράκτιες επιχειρήσεις, διεθνείς επιχειρήσεις και φορολογικό σχεδιασμό επειδή έχουν το πλεονέκτημα της περιορισμένης ευθύνης αλλά και τα χαρακτηριστικά της συνεργασίας για φορολογικούς σκοπούς. Αυτό σημαίνει ότι τα κέρδη διανέμονται στα μέλη και φορολογούνται σε αυτά.

Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφερθεί πως αν κάποιο μέλος των προαναφερθεισών εταιριών δεν είναι μόνιμος κάτοικος της χώρας όπου βρίσκεται η εταιρία τότε ούτε τα μέλη ούτε οι εταιρίες και οι επιχειρήσεις υπάγονται στο φορολογικό πλαίσιο της χώρας.

Για την ακρίβεια όλες οι χώρες προσφέρουν φορολογικές διευκολύνσεις και ο λόγος είναι για να αυξήσουν τις εισαγόμενες επενδύσεις. Όλοι αυτοί που διοικούν ή είναι σύμβουλοι των επιχειρήσεων γνωρίζουν για τους φορολογικούς παράγοντες οποιασδήποτε χώρας υπάγεται η επιχείρηση και με αυτό τον τρόπο σήμερα ο επιχειρηματικός κόσμος συμπεριλαμβάνει ειδικά φορολογικά προνόμια που προέρχονται από χώρες που έχουν ήδη πολύ υψηλή φορολογία όπως η Ελλάδα, το Ενωμένο Βασίλειο, η Ελβετία, η Ισπανία, η Αυστρία και η Ολλανδία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

Υπάρχουν πάρα πολλές τεχνικές ξεπλύματος χρήματος που χρησιμοποιούνται στις μέρες μας από τους εγκληματίες. Οι τεχνικές αυτές έχουν αποδειχτεί ότι μπορούν να εφαρμοστούν μέσα από τρεις βασικές πράξεις που ακολουθούν οι εγκληματίες και είναι ως εξής:

- Τοποθέτηση

Σαν πρώτη πράξη θα πρέπει πρώτα να γίνει τοποθέτηση των χρημάτων. Δηλαδή θα δώσουν ψεύτικα έγγραφα μέσω των οποίων δεν φαίνεται η προέλευση του δικαιούχου και με την χρήση εταιριών «βιτρίνες» και πολλών τραπεζικών συναλλαγών δεν υπάρχει η υποχρέωση αναφοράς και εξακρίβωσης στοιχείων του δικαιούχου.

- Συσσώρευση

Η δεύτερη πράξη που γίνεται στο ξέπλυμα χρήματος είναι να συσσωρεύουν τον πλούτο τους. Για να γίνει αυτό απαιτούνται ορισμένες ενέργειες για την μαζική μεταφορά τους. Τέτοιες ενέργειες είναι με την χρήση του διαδικτύου για την ηλεκτρονική μεταφορά κεφαλαίων, με την πώληση ή εξαγωγή περιουσιακών στοιχείων έτσι ώστε να μην γίνεται αντιληπτό και συνήθως με την μετατροπή του ρευστού χρήματος σε άλλες μορφές πλούτου όπως ράβδοι χρυσού και διαμάντια. Ο λόγος για τον οποίο το κάνουν αυτό είναι γιατί σε τέτοια μορφή είναι δύσκολο να ανιχνευθούν.

- Ολοκλήρωση

Με την ολοκλήρωση των πρώτων δύο πράξεων ακολουθεί η τρίτη πράξη ξεπλύματος του χρήματος όπου οι εγκληματίες εφόσον έχουν στα χέρια τους τα παράνομα αυτά έσοδα τα χρησιμοποιούν με τέτοιο τρόπο ώστε είτε να αυξήσουν την περιουσία τους είτε να τα χρησιμοποιήσουν ως εργαλεία για τις επόμενες παράνομες δραστηριότητές τους. Δηλαδή θα δημιουργήσουν και άλλες εταιρίες «βιτρίνες», θα προσπαθήσουν για συνεργασίες με ξένες τράπεζες

ή θα αποκτήσουν περισσότερα περιουσιακά στοιχεία ώστε τα χρήματα να διατηρηθούν με την μορφή ακινήτων ή κοσμημάτων και έργων τέχνης.

3.2 ΑΜΕΣΗ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΗ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ

Λόγω του τεράστιου όγκου χρημάτων που παράγονται από παράνομες δραστηριότητες είναι λογικό ο όγκος αυτός να χρειάζεται και ανάλογη διαχείριση. Η διαχείριση αυτή δεν είναι άλλη παρά η προώθηση των εσόδων με άμεσο και έμμεσο τρόπο.

Η άμεση προώθηση των εσόδων είναι μια μέθοδος η οποία είναι αρκετά απλή και ευρέως διαδεδομένη στους παράνομους κύκλους για το ξέπλυμα χρήματος. Η μέθοδος αυτή ονομάζεται «μέθοδος του μυρμηγκιού» ή αλλιώς smurfing. Με την μέθοδο αυτή μπορεί ο δικαιούχος να διασπά ένα κεφάλαιο μέσω πολλών συναλλαγών, η κάθε μία εκ των οποίων δεν υπερβαίνει το όριο αναφοράς της ανάληψης (πχ τα 5000 ευρώ που ορίζει το τραπεζικό σύστημα της Ελλάδος). Δηλαδή διασπά το κεφάλαιο μέσω των συναλλαγών σε τέτοια μικρά ποσά έτσι ώστε αυτοί που εμπλέκονται να μπορούν να κάνουν την ανάληψη χωρίς να κινήσουν υποψίες και ύστερα αυτοί τα καταθέτουν ξανά σε διαφορετικές ξένες τράπεζες σε διαφορετικούς λογαριασμούς ή ακόμα πιστώνουν κατευθείαν τον λογαριασμό του δικαιούχου.

Ένας άλλος άμεσος τρόπος ακόμα πιο απλός είναι η μεταφορά των χρημάτων μέσω ταχυδρομείου. Τα χρήματα τοποθετούνται μέσα σε δέματα ή βαλίτσες και αποστέλλονται κυρίως σε προορισμούς οι οποίοι έχουν ελαφρά μέσα ελέγχου και αυτόματα περνάνε στα χέρια των δικαιούχων και με αυτό τον τρόπο νομιμοποιούν πολλά εκατομμύρια.

Φυσικά και στις δύο περιπτώσεις υπάρχει ένας παράγοντας που χωρίς αυτόν η προώθηση όλων αυτών των χρημάτων θα ήταν αρκετά πιο δύσκολη έως αδύνατη. Ο παράγοντας αυτός είναι η δωροδοκία, ο εκβιασμός ακόμα και η εκμετάλλευση οικονομικής κατάστασης μια τράπεζας με σκοπό την ελαστικότητα του ελέγχου και την παράβλεψη κάθε διαδικασίας αναγνώρισης του δικαιούχου.

Η έμμεση προώθηση των εσόδων δεν γίνεται μέσω τραπεζών ή άλλων μορφών συναλλαγής αλλά με την τροποποίηση του χρήματος σε άλλες μορφές. Ένα παράδειγμα της τεχνικής αυτής είναι το σκάνδαλο που έλαβε χώρα το 2009 στην Κύπρο από μία εγκληματική οργάνωση που έκανε ξέπλυμα χρήματος μέσω τυχερών παιχνιδιών. Η οργάνωση αυτή είχε υπό τον έλεγχό της το γνωστό σε όλου παιχνίδι «ξυστό». Γνωρίζοντας λοιπόν τα στοιχεία του νικητή έρχονταν σε συμφωνία να δώσουν ολόκληρο το ποσό στον νικητή με την προϋπόθεση ότι 20% των κερδών που φορολογούνται τα χρήματα από τα κέρδη να τα δίνει στην οργάνωση και δεν θα φορολογούνται πλέον ετησίως όπως θα γινόταν κανονικά από τα οικονομικά συστήματα του κράτους.

Στην Ελβετία το 2011 αποκαλύφθηκε ένα κύκλωμα που έκανε ξέπλυμα χρήματος τεράστιων χρηματικών ποσών διαχειριζόμενη παράνομα ιδιωτικά κεφάλαια και μέσω αυτών εκδίδονταν δάνεια, επιταγές κ.α.

Το πόσο έμπιστα μπορεί να θεωρηθούν τα τραπεζικά ιδρύματα είναι αμφίβολο γιατί από την μία δεν νοείται μια τράπεζα να δεχτεί μια κατάθεση ή μια ανάληψη χωρίς να γνωρίζει τα στοιχεία αυτού που την κάνει, για αυτό και ζητάνε ταυτότητες σε κάθε τραπεζική πράξη και από την άλλη για να γίνει μια παράνομη πράξη μέσω τράπεζας σίγουρα θα έχει γίνει κάποιο είδος δωροδοκίας σε κάποιο υπάλληλο ή θα στοχεύουν στην εκμετάλλευση των οικονομικών της τράπεζας ειδικά σε περίοδο κρίσης.

3.3 ΤΟ ΙΝΤΕΡΝΕΤ, ΟΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΟΧΩΡΟ

Το διαδίκτυο ως εργαλείο για την διεξαγωγή τραπεζικών συναλλαγών είναι το απόλυτο μέσο για τις παράνομες δραστηριότητες των εγκληματιών που επιθυμούν να «σβήσουν» τα ίχνη τους. Το διαδίκτυο τους προσφέρει την δυνατότητα να μεταφέρουν τεράστια χρηματικά ποσά σε ελάχιστο χρόνο από την μια πλευρά του πλανήτη στην άλλη που αυτό σημαίνει τη δυνατότητα μεταφοράς χρημάτων σε offshore εταιρίες και σε λοιπούς λογαριασμούς.

Το διαδίκτυο αποτελεί και μέσο νέων παγκόσμιων διαδικασιών όπως το ηλεκτρονικό χρήμα E – cash δίνοντας την δυνατότητα να χρησιμοποιηθεί από ιδιώτες μέχρι εταιρίες για οποιαδήποτε χρηματική συναλλαγή με περισσότερη διακριτικότητα. Από την άλλη όψη υπάρχει και η πιθανότητα εξαφάνισης τεράστιων χρηματικών ποσών σε περίπτωση «βλάβης» του συστήματος εκ των οποίων κερδισμένοι είναι τα παράνομα κυκλώματα εφόσον μπορούν και έχουν την δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο.

Παρ' όλο την απεριόριστη πρόσβαση στο διαδίκτυο και την απόκτηση πληροφοριών από αυτή οι αρχές δυσκολεύονται ακόμα και σήμερα στην εύρεση παράνομων κυκλωμάτων για τον λόγο ότι οι τεχνικές κρυπτογράφησης που χρησιμοποιούν καθιστούν εφικτή την διατήρηση του απόλυτου προσωπικού απορρήτου. Ως αποτέλεσμα αυτών δημιουργήθηκαν νέες ορολογίες όπως cyber space banking (τραπεζική του κυβερνοχώρου) και cyber space money laundering (νομιμοποίηση παράνομων εσόδων μέσω κυβερνοχώρου).

Στο βιβλίο του Βασίλη Κ. Καλαμαρά αναφέρεται κατά λέξη «ότι το ηλεκτρονικό χρήμα, χωρίς να αποτελεί απλά μία αυτοματοποιημένη έκφραση του λογιστικού χρήματος, αποτελεί τελικά ένα "πληροφορικό νόμισμα", δηλαδή το διάλυμα μίας εξέλιξης προς ένα παγκόσμιο χρηματοοικονομικό σύστημα, βασισμένο σε ένα σύστημα τυποποίησης της πληροφορίας. Η ολοκληρωτική εφαρμογή της πληροφορικής και η ίδρυση εξειδικευμένων εταιριών στα συστήματα ηλεκτρονικών πληρωμών και ηλεκτρονικής χρηματοοικονομικής διαμεσολάβησης τροποποιεί τον ρόλο των παραδοσιακών τραπεζών, οι οποίες χάνουν το μονοπώλιο διαχείρισης του λογιστικού χρήματος, με συνέπεια η συμμετοχή στα παγκόσμια ηλεκτρονικά δίκτυα να αποτελεί σύντομα την απαραίτητη προϋπόθεση για τη διατήρηση διεθνούς ανταγωνιστικότητας».

Οι τραπεζικές υπηρεσίες που αφορά το διαδίκτυο το λεγόμενο ως cyberbanking έχει ως σκοπό κυρίως την πληρωμή αγοράς αγαθών ή την πληρωμή υπηρεσιών και λογαριασμών οι διαδικτυακές τράπεζες (on – linebanks) έχουν ως σκοπό τις αγοραπωλησίες λογισμικού, οικονομικών υπηρεσιών και την νεοεμφανιζόμενη υπηρεσίας κατάθεσης χρημάτων (on – linedeposit). Πρόκειται για μια ενέργεια η οποία θα επιτρέψει την διασυνοριακή μετακίνηση δισεκατομμυρίων με πλήρη ανωνυμία γεγονός που θα ελκύσει τα βλέμματα παράνομων κυκλωμάτων και

σίγουρα θα προκαλέσει ανεξέλεγκτες καταστάσεις τόσο στο κοινωνικοπολιτικό και σίγουρα στον οικονομικό τομέα, όσο και στα εθνικά ισοζύγια λογαριασμών, αποσταθεροποιώντας ακόμη και την υπόσταση της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

Σε αυτό το κεφάλαιο θα ασχοληθούμε με την καταγραφή των νομοθετημάτων που προηγήθηκαν από τον εθνικό νομοθέτη τόσο στο διεθνές όσο και στο ευρωπαϊκό επίπεδο. Θα δούμε την όλη διαδικασία που οδήγησε στα Ελληνικά νομοθετικά μέτρα τα οποία θεσπίστηκαν για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Θα δούμε όμως μέσα από την καταγραφή στοιχείων τη βαρύτητα που δόθηκε παγκοσμίως προκειμένου να καταπολεμηθεί το ξέπλυμα χρήματος. Τα παρακάτω νομοθετήματα χωρίζονται συστηματικά σε δύο βασικούς πόλους. Από τη μία έχουμε το διεθνές περιβάλλον και από την άλλη το περιβάλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

4.1 ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Έπειτα από συνάντηση 67 κρατών στη Βιέννη το 1988 υπεγράφη η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών ώστε να καταπολεμηθεί η παράνομη διακίνηση ναρκωτικών και άλλων διαφόρων ουσιών. Σε αυτή την σύμβαση προβλέπεται η υποχρέωση λήψης όλων των απαραίτητων μέτρων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης των παράνομων εσόδων, την άρση του τραπεζικού απορρήτου μέσα από μια διεθνή συνεργασία όπως επίσης και την υποχρέωση να ποινικοποιηθούν οι πράξεις που στοχεύουν στην νομιμοποίησης παράνομων εσόδων από τη διακίνηση των ναρκωτικών. Τη Σύμβαση αυτή υπέγραψε και η Ελλάδα και την κύρωσε με το νόμο 1990/1991.

Αυτό ήταν το πρώτο νομοθέτημα που ερχόταν να θέσει τα θεμέλια προκειμένου να καταπολεμηθεί το φαινόμενο του ξεπλύματος. Για παράδειγμα

ως «έσοδα» ορίστηκε κάθε περιουσία που προέρχεται ή αποκτάται αμέσως ή
εμμέσως από τη διάπραξη εγκλήματος που θεσπίζεται σύμφωνα με το νόμο αυτό ή
ως «περιουσία» ορίστηκε το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων κάθε είδους,
ενσώματα ή ασώματα, κινητά ή ακίνητα, απτά ή μη απτά και νομικά έγγραφα ή
στοιχεία που αποδεικνύουν τίτλο ιδιοκτησίας ή συμφέρον προς απόκτηση τέτοιων
στοιχείων. Περαιτέρω, στο άρθρο 3 του νόμου προβλέπεται ως αξιόποινη πράξη :

«η μετατροπή ή μεταβίβαση περιουσίας, εν γνώσει ότι η περιουσία αυτή
προέρχεται από οποιοδήποτε έγκλημα ή εγκλήματα από αυτά που θεσπίζονται στο
νόμο αυτό ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοιο έγκλημα, με σκοπό την απόκρυψη ή
συγκάλυψη της παράνομης προέλευσης της περιουσίας ή την υποβοήθηση
οποιοδήποτε εκπροσώπου που είναι αναμεμειγμένο στη διάπραξη ενός τέτοιου
εγκλήματος να αποφύγει τις έννομες συνέπειες των πράξεών του». Και «η
απόκρυψη ή συγκάλυψη της πραγματικής φύσης, πηγής, του τόπου όπου βρίσκεται,
της διάθεσης, της διακίνησης δικαιωμάτων επί περιουσίας ή
κυριότητας περιουσίας, εν γνώσει ότι η περιουσία αυτή προέρχεται από έγκλημα
που θεσπίζεται σύμφωνα με το νόμο αυτό ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοιο
έγκλημα». Είναι εμφανές άρα, ότι ο νόμος αυτός ήρθε εκ του μηδενός να ρυθμίσει
και να ορίσει βασικά θέματα τα οποία συναντάμε ακόμη και σήμερα στη συζήτηση
γύρω από την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές
δραστηριότητες.

4.2 ΟΙ 40 ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ F.A.T.F

Η F.A.T.F είναι ένα δημιούργημα των 7 πιο ισχυρών κρατών ,οικονομικά ,που είναι
γνωστοί και σαν G7 (πλέον G8 με την προσθήκη της Ρωσίας). Μεταφράζεται
ως Επιτροπή Οικονομικής Δράσης και δημιουργήθηκε στις 16 Ιουλίου του 1989 κατά
τη σύνοδο του Παρισιού. Στην ουσία πρόκειται για μια διακυβερνητική επιτροπή,
της οποίας στόχος είναι μια συντονισμένη και συστηματική προσπάθεια
καταπολέμησης του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Μέλη της ομάδας είναι σήμερα είκοσι εννέα κυβερνήσεις και δύο περιφερειακοί οργανισμοί (Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα Κράτη-Μέλη του Συμβουλίου Συνεργασίας του Κόλπου). Η επιτροπή αυτή, τον Απρίλιο του 1990, έδωσε έναν κατάλογο όπου περιείχε σαράντα (40) συστάσεις προκειμένου να καταπολεμηθεί το φαινόμενο της παράνομης νομιμοποίησης εσόδων από τις διάφορες παράνομες δραστηριότητες. Ο συγκεκριμένος κατάλογος υπέστη δύο (2) αναδιαρθρώσεις, μία το 1996 και άλλη μία το 2003, ώστε να συμπεριληφθούν σε αυτόν οι όποιες αλλαγές είχαν βρεθεί στις μεθόδους της συγκεκριμένης παράνομης δραστηριότητας. Με αυτόν τον κατάλογο τονιζόταν η ανάγκη να επιπρόσθετων μέτρων ώστε να βοηθηθεί το τραπεζικό απόρρητο όπως επίσης και η διαμόρφωση κοινού νομοθετικού πλαισίου για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης των παράνομων εσόδων.

4.3 ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η Σύμβαση του Στρασβούργου Η σύμβαση του Στρασβούργου υπεγράφη το Νοέμβριο του 1990 από το συμβούλιο της Ευρώπης. Η Ελλάδα άργησε πολύ να επικυρώσει την συγκεκριμένη σύμβαση με νόμο, πράγμα που συνέβη το 1998 με το νόμο 26655/1998. Ο συγκεκριμένος νόμος θεσπίστηκε αρκετά χρόνια μετά από την ψήφιση του νόμου 2331/1995. Με την θέσπιση του συγκεκριμένου νόμου άρχισαν να γίνονται πιο κατανοητές οι έννοιες << προϊόν >> ή << περιουσία >>. Το πρώτο θεωρείται ως κάθε οικονομικό πλεονέκτημα που προέρχεται από ποινικά αδικήματα και το δεύτερο θεωρείται ως το κάθε είδους περιουσιακό στοιχείο, ενσώματο ή ασώματο, κινητό ή ακίνητο καθώς και νομικές πράξεις ή έγγραφα που πιστοποιούν έναν τίτλο ή δικαίωμα επί του περιουσιακού στοιχείου. Επίσης εκπονήθηκε η σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης το 2005 η οποία δεν έχει τεθεί ακόμα σε ισχύ. Αυτό συνέβη διότι υπήρξαν κάποιες αναδιαρθρώσεις από την FATF. Μέσα σε αυτήν την νέα σύμβαση εντάσσεται επίσης και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας για την καταπολέμηση της παράνομης νομιμοποίησης εσόδων.

Οδηγία 91/308/ΕΟΚ

Οδηγία που εκδόθηκε στις 10 Ιουνίου 1991 και είχε ως σκοπό « την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού Συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες». Βασισμένη στις συστάσεις της FATF σε πολύ μεγάλο βαθμό, στόχος της ήταν να καταπολεμηθεί με έναν ενιαίο τρόπο η παράνομη νομιμοποίηση εσόδων από τα μέλη κράτη. Αυτό θεσπίστηκε καθώς σε αντίθετη περίπτωση το κάθε κράτος λάμβανε μεμονωμένα τα μέτρα τα οποία εκείνο πίστευε ότι θα ήταν ικανά για την καταπολέμηση του φαινομένου, θα δυσκόλευε απίστευτα τη ολοκλήρωση της επιτυχίας μιας ενιαίας αγοράς. Για την παρούσα Οδηγία νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες είναι:

- η μετατροπή ή μεταβίβαση περιουσίας, εν γνώσει του ότι προέρχεται από παράνομη δραστηριότητα ή από πράξη συμμετοχής σε παράνομη δραστηριότητα, με σκοπό την απόκρυψη ή τη συγκάλυψη της παράνομης προέλευσής της, ή την παροχή συνδρομής σε οποιονδήποτε ενέχεται στη δραστηριότητα αυτή, προκειμένου να αποφύγει τις έννομες συνέπειες των πράξεών του,
- η απόκρυψη ή η συγκάλυψη της αλήθειας, όσον αφορά τη φύση, προέλευση, διάθεση ή διακίνηση περιουσίας ή τον τόπο στον οποίο αυτή ευρίσκεται, ή την κυριότητα επί περιουσίας ή εκ σχετικών μ' αυτή δικαιωμάτων, εν γνώσει του ότι προέρχεται από παράνομη δραστηριότητα ή από πράξη συμμετοχής σε παράνομη δραστηριότητα,
- η απόκτηση, η κατοχή, η χρήση περιουσίας εν γνώσει, κατά το χρόνο της κτήσης, του γεγονότος ότι η περιουσία προέρχεται από παράνομη δραστηριότητα ή από πράξη συμμετοχής σε παράνομη δραστηριότητα,
- η συμμετοχή σε μία από τις πράξεις που αναφέρουν τα προηγούμενα τρία σημεία, η σύσταση οργανώσεως για τη διάπραξή της, η υποβοήθηση, η υποκίνηση, η παροχή συμβουλών σε τρίτο για τη διάπραξή της ή η διευκόλυνση της τέλεσης της πράξης».

Η Ελλάδα για την ενσωμάτωση της Οδηγίας αυτής προχώρησε στην ψήφιση του νόμου 2145/1993, ο οποίος προσέθεσε στον Ποινικό μας Κώδικα το άρθρο 394Α για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα. Η «προσπάθεια» όμως αυτή δεν κρίθηκε επαρκής και για το λόγο αυτό ασκήθηκε προσφυγή κατά της

Ελλάδας. Έτσι, υπό την πίεση μιας καταδίκης, η χώρα μας ψήφισε το νόμο 2331/1995 για το ξέπλυμα, στον οποίο ουσιαστικά εντάχθηκε ολόκληρη η οδηγία και παράλληλα καταργήθηκε το άρθρο 394Α από τον Ποινικό Κώδικα.

Οδηγία 2001/97/ΕΚ

Από το 1999 είχε κατατεθεί από τη αρμόδια επιτροπή πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου ώστε να τροποποιηθεί η οδηγία 91/308/ΕΟΚ που θέσπιζε την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Δύο χρόνια αργότερα το 2001, θεσπίστηκε και συμπληρωματική οδηγία η 2001/97/ΕΚ. Οπότε δέκα χρόνια μετά τη θέσπιση της πρώτης οδηγίας να καλύψει τα όποια κενά πρέκυψαν, να προσαρμόσει την νομοθεσία ώστε να καταπολεμηθεί η παράνομη νομιμοποίηση εσόδων αλλά και να ικανοποιήσει της αντιεγκληματικές ανάγκες. Ενδεικτικά αναφέρω ότι το 1996 είχε γίνει και αναθεώρηση των 40 Συστάσεων της FATF, γεγονός που και αυτό δημιουργούσε ανάγκες νομοθετικών αλλαγών.

Απόφαση Πλαίσιο 2001/500/ΔΕΥ

Η συγκεκριμένη απόφαση αποτελεί από μόνη της ένα πάρα πολύ σημαντικό κομμάτι της νομοθεσίας για τη καταπολέμηση της νομιμοποίησης των εσόδων από τις διάφορες εγκληματικές δραστηριότητες. Αφορά την παράνομη νομιμοποίηση εσόδων, τον εντοπισμό, την κατάσχεση, τον προσδιορισμό καθώς και την δήμευση των οργάνων αλλά και προϊόντων του εγκλήματος δικονομίας στον τομέα της πρόληψης και καταστολής του ξεπλύματος χρήματος. Ακολουθεί επιγραμματική αναφορά των κυριότερων σημείων της ανωτέρω απόφασης-πλαίσιο.

Στο 1ο άρθρο αναγράφεται, ότι προκειμένου να ενισχυθεί η καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα, ούτως ώστε να μη διατυπώσουν ούτε να διατηρήσουν επιφυλάξεις για τα ακόλουθα άρθρα της Σύμβασης του 1990 (Στρασβούργου):

- για το άρθρο 2 της Σύμβασης του 1990, εφόσον το έγκλημα τιμωρείται με στερητική της ελευθερίας ποινή ή μέτρο ασφαλείας μέγιστης διάρκειας άνω

του έτους. Τα κράτη μέλη μπορούν πάντως να διατηρήσουν επιφυλάξεις για το άρθρο 2 της Σύμβασης του Στρασβούργου όσον αφορά τη δήμευση προϊόντων φορολογικών αδικημάτων, με μόνο σκοπό να μπορούν να προβαίνουν στη δήμευση αυτών των προϊόντων, τόσο σε εθνικό όσο και σε πλαίσιο διεθνούς συνεργασίας, βάσει νομοθετημάτων του εθνικού, κοινοτικού και διεθνούς δικαίου επί θεμάτων είσπραξης φορολογικών απαιτήσεων.

- για το άρθρο 6, προκειμένου για σοβαρά αδικήματα. Τα εγκλήματα αυτά πρέπει, οπωσδήποτε, να περιλαμβάνουν τα εγκλήματα που τιμωρούνται με στερητική της ελευθερίας ποινή ή μέτρο ασφαλείας μεγίστης διάρκειας άνω του έτους ή, στα κράτη μέλη των οποίων το νομικό σύστημα προβλέπει ελάχιστες ποινές, τα εγκλήματα που τιμωρούνται με στερητική της ελευθερίας ποινή ή με μέτρο ασφαλείας ελάχιστης διάρκειας άνω των έξι μηνών.

Στο 2ο άρθρο της Απόφασης –Πλαίσιο προβλέπεται, ότι : «Κάθε κράτος-μέλος λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα, τα οποία συνάδουν με το ισχύον σ' αυτό σύστημα, ούτως ώστε να εγκλήματα που αναφέρει το άρθρο 6 παράγρ. 1 στοιχ. α και β της Σύμβασης του Στρασβούργου (αφορούν ξέπλυμα), να τιμωρούνται με ποινές στερητικές της ελευθερίας και η μέγιστη διάρκεια εκτιθείσης ποινής να μην μπορεί να είναι μικρότερη από τέσσερα έτη». Παρατηρούμε σύνδεση σε μεγάλο βαθμό της Απόφασης Πλαίσιο με τη Σύμβαση του Στρασβούργου, γεγονός όμως που δεν προκαλεί απορία αφού σε πολύ μεγάλο βαθμό ολόκληρο το νομοθετικό πλαίσιο για το ξέπλυμα είναι αλληλένδετο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

Ο χώρος του διαδικτύου μπορεί να παρέχει καινούργιες και μη ανιχνεύσιμες μεθόδους για την παράνομη νομιμοποίηση εσόδων από τις διάφορες εγκληματικές δραστηριότητες. Ο λόγος είναι ότι το διαδίκτυο δεν είναι τίποτα περισσότερο από ένα σύστημα μηνυμάτων, καθότι δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση του αιτίου (τεχνολογία) με το αποτέλεσμα (έγκλημα). Για να μπορέσουν τα χρήματα να διακινηθούν, οι ίδιες οι τράπεζες διοχετεύουν τις πληροφορίες με κάθε διαθέσιμο σύστημα κινώντας πλάκες χρυσού. Σε αυτή τη διαδικασία – πλαίσιο το διαδίκτυο είναι απλά ένα άρτια ενημερωμένο σύστημα ελέγχου. Το διαδίκτυο μπορεί να ωφελήσει μεγάλα μέρη του κόσμου με χαμηλότερο κόστος με τη μείωση της απομόνωσης και παρέχοντας στις μακρινές κοινότητες τη δυνατότητα να παρέχουν υπηρεσίες και να δημοσιεύουν καταλόγους τοπικών αγαθών. Αυστηρότερος κανονισμός θα επιδεινώνει μόνο “ψηφιακή διαίρεση” μεταξύ των πλουσίων και αναπτυσσόμενων οικονομιών. Η παράνομη νομιμοποίηση εσόδων στο κυβερνοχώρο περιλαμβάνει τη φυσική ύπαρξη των ράβδων χρυσού ή των μετρητών μέσω e-cash. Τα ψηφιακά χρήματα είναι μια ηλεκτρονική αντικατάσταση των μετρητών. Αυτά έχουν ορισθεί σαν μια σειρά αριθμών όπου και έχουν ακριβώς την ίδια αξία με οποιαδήποτε μορφή νομίσματος. Με την χρησιμοποίησή τους τα πραγματικά προτερήματα μεταφέρονται μέσω των ψηφιακών επικοινωνιών υπό μορφή χωριστά προσδιορισμένων αντιπροσωπειών των λογαριασμών και των 11 νομισμάτων, παρόμοιων με τους αύξοντες αριθμούς στο μεταλλικό νόμισμα. Ενώ ο τελευταίος στόχος κάθε προμηθευτή είναι να διευκολύνει την απόδοση των συναλλαγών, να υποστηρίξει την αγοραστική δύναμη στο Διαδίκτυο, και φυσικά να κερδίσει το ουσιαστικό κέρδος σε έναν νέο τομέα του εμπορίου, κάθε προμηθευτής παίζει με ελαφρώς διαφορετικούς κανόνες.

5.1 ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΟΧΩΡΟΥ

Είναι κατανοητό ότι η συνεχής ανάπτυξη νέων συστημάτων είτε σε εθνικό είτε σε παγκόσμιο επίπεδο δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί χωρίς την βοήθεια της

τεχνολογίας. Οι όποιες συναλλαγές μικρών ή μεγάλων ποσών ,σε εθνικό ή και διεθνές επίπεδο, καθώς και οι όποιες νομισματικές μορφές είναι ουσιαστικά όλες σε ηλεκτρονική μορφή. Όλες οι τραπεζικές συναλλαγές πλέον μπορούν να διεκπεραιωθούν από οποιοδήποτε σημείο του πλανήτη χωρίς να χρειάζεται ο εκάστοτε μεσολαβητής ,το πιστωτικό ίδρυμα δηλαδή . Με αυτό τον τρόπο απλοποιείται και η έννοια του νομίσματος και επαναθέτει και το ζήτημα της σχέσης μεταξύ του τριπτύχου νόμισμα – τράπεζα - πελάτες. Παρά το γεγονός, ότι η μείωση των κινδύνων αποτελεί ένα από τα κύρια επιχειρήματα υπέρ της χρήσεως και της επέκτασης της τεχνολογίας, σύντομα θα καταστεί αντιληπτό, ότι πρόκειται απλώς για μία ποιοτική μετακύλιση του προβλήματος. Η ολοκληρωτική εφαρμογή της πληροφορικής και η ίδρυση εξειδικευμένων εταιριών στα συστήματα ηλεκτρονικών πληρωμών και ηλεκτρονικής χρηματοοικονομικής διαμεσολάβησης τροποποιεί τον ρόλο των παραδοσιακών τραπεζών, οι οποίες χάνουν το μονοπώλιο διαχείρισης του λογιστικού χρήματος, με συνέπεια η συμμετοχή στα παγκόσμια ηλεκτρονικά δίκτυα να αποτελεί σύντομα την απαραίτητη προϋπόθεση για τη διατήρηση διεθνούς ανταγωνιστικότητας. Σε κάθε περίπτωση οι εξελίξεις αυτές δεν αποκλείεται να σηματοδοτήσουν τόσο την σταδιακή κατάργηση του διαμεσολαβητικού ρόλου των πιστωτικών ιδρυμάτων όσο και την αμφισβήτηση του εγγυητικού ρόλου του χωρικού κράτους.

5.2 ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ

Οι τεχνικές που χρησιμοποιούνται προκειμένου να λάβει χώρα το ξέπλυμα του βρώμικου χρήματος ποικίλλουν. Οι εξωχώριες ή υπεράκτιες εταιρίες είναι πολύ συχνά και ένα από τα τελειότερα καταφύγια του βρώμικου χρήματος, αλλά και η τέλεια κάλυψη του κατά τη διαδικασία ανακύκλωσης και επανένταξης του στις νόμιμες διαδικασίες. Η χρησιμότητα τους λογίζεται απaráμιλλη κατά τη φάση της τοποθέτησης του βρώμικου χρήματος στο λογαριασμό μιας τέτοιας εταιρίας, αλλά και κατά την τελευταία φάση του ξεπλύματος, δηλαδή αυτή της ενσωμάτωσης. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, το ευκαίο και πολυπόθητο αποτέλεσμα επιτυγχάνεται με την οικονομική ή εμπορική δραστηριοποίηση της εν λόγω εταιρίας, μέσω της

απόκτησης περιουσιακών στοιχείων, τα οποία εν συνεχεία μεταπωλούνται και αποδίδουν κάτασπρο, άοσμο και καθ' όλα νόμιμο χρήμα ή μέσω των φαινομενικών χρηματοοικονομικών επενδύσεων στα ανά την υφήλιο χρηματιστήρια με τα εικονικά, πλην υπέρογκα, κέρδη. Σε ότι αφορά στην πρώτη φάση, αυτή της τοποθέτησης, ο ρόλος των εταιριών offshore είναι περιορισμένος. Μία αρκετά έξυπνη τεχνική είναι αυτή όπου κάποιος είναι ιδιοκτήτης απευθείας ή μέσω αντιπροσώπου μιας εταιρίας «βιτρίνας», με απόλυτα νόμιμο αντικείμενο και καταθέτει στο λογαριασμό τα νόμιμα κέρδη μαζί με το παράνομο χρήμα. Στη δεύτερη φάση, αυτή της συσσώρευσης, όπου σημασία έχει η μεγάλη κινητικότητα του χρήματος για να χαθεί ο σύνδεσμος του με την πηγή και τις ρίζες του, μπορεί να συμβεί το εξής :

εκεί που τα κεφάλαια έχουν κατατεθεί σε μικρά ποσά σε τραπεζικούς λογαριασμούς, που μεμονωμένα δεν κινούν ανησυχία λόγω χαμηλού ποσού, αλλά συνολικά εμπίπτουν στο γράμμα του νόμου, βρίσκει τη θέση της η υπεράκτια εταιρία , οι μετοχές της οποίας αγοράζονται με τα χρήματα αυτά και η οποία με τη σειρά της αναλώνεται σε επενδύσεις στο έδαφος που θέλει να εισάγει το ανακυκλωμένο χρήμα. Στη συνέχεια, πωλεί και πάλι σε άλλο αγοραστή, αγοράζει εκ νέου και έτσι η οσμή του χρήματος χάνεται. Τα χέρια που το φιλοξένησαν πολλά, η μυρωδιά τους όμως όλο και πιο ασθενής.

Ως σύγχρονες μεθόδους που χρησιμοποιούνται κατά κόρο στην ολοκλήρωση της διαδικασίας νομιμοποίησης και τελικά στην ενσωμάτωση των παρανόμων κεφαλαίων στο νόμιμο χρηματοπιστωτικό σύστημα, μπορούμε να εντοπίσουμε όσον αφορά τα πιστωτικά ιδρύματα τους ενδιάμεσους λογαριασμούς πολύ συχνά και ένα από τα τελειότερα καταφύγια του βρώμικου χρήματος, αλλά και η τέλεια κάλυψη του κατά τη διαδικασία ανακύκλωσης και επανένταξης του στις νόμιμες διαδικασίες. Η χρησιμότητα τους λογίζεται απaráμιλλη κατά τη φάση της τοποθέτησης του βρώμικου χρήματος στο λογαριασμό μιας τέτοιας εταιρίας, αλλά και κατά την τελευταία φάση του ξεπλύματος, δηλαδή αυτή της ενσωμάτωσης.

5.3 ΟΙ ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Οι "ενδιάμεσοι λογαριασμοί πληρωμών" (P.T.A's) χρησιμοποιήθηκαν επί μακρόν στις Η.Π.Α. από τις εθνικές πιστωτικές ενώσεις, τις χρηματοπιστωτικές και επενδυτικές εταιρίες, στη προσπάθεια τους να προσφέρουν μία όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ποικιλία χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Η διάδοση αυτού του είδους λογαριασμών, οφείλεται στις συνεχώς αυξανόμενες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν αλλοδαπά τραπεζικά ιδρύματα στη προσπάθεια λήψης άδειας λειτουργίας στις Η.Π.Α., ιδιαίτερα μετά την εμπειρία της υπόθεσης της τράπεζας B.C.C.I., από την οποία διαπιστώθηκε το ελλιπές εποπτικό πλαίσιο της "χώρας προέλευσης". Οι ενδιάμεσοι λογαριασμοί πληρωμών είναι μεγάλοι ανταποκριτικοί τραπεζικοί λογαριασμοί που ανοίγονται στις τράπεζες των Η.Π.Α. από αλλοδαπές τράπεζες (master account holders), μέσω των οποίων οι πελάτες της αλλοδαπής τράπεζας διεκπεραιώνουν έναντι ορισμένης αμοιβής, τραπεζικές συναλλαγές στις Η.Π.Α. Αυτοί οι -πολλές φορές εκατοντάδες- υποδικαιούχοι των λογαριασμών (sub-account holders) έχουν το δικαίωμα να εκδίδουν επιταγές, να κάνουν καταθέσεις και αναλήψεις και να μεταφέρουν χρήματα -ηλεκτρονικά-, σαν να είναι οι ίδιοι άμεσοι πελάτες της αμερικανικής τράπεζας, χωρίς αυτή να έχει την υποχρέωση ή τη δυνατότητα, είτε της πιστοποίησης οιασδήποτε πληροφορίας σχετικά με το πρόσωπο των τελικών πελατών, είτε της εφαρμογής της διαδικασίας "γνώρισε τον πελάτη σου" (know your customer). Πολλές φορές έχουν προκύψει περιπτώσεις αλλοδαπών τραπεζών οι οποίες άνοιξαν λογαριασμούς "P.T." για λογαριασμό άλλης αλλοδαπής τράπεζας (second tier foreign bank), με αποτέλεσμα ν' αποκτούν χιλιάδες άτομα δικαίωμα υπογραφής, καθιστώντας πρακτικά αδύνατη την εφαρμογή οποιουδήποτε ελεγκτικού και εποπτικού πλαισίου. Αφορμή για μία πρώτη προσπάθεια εποπτείας των λογαριασμών αυτών, αποτέλεσε η υπόθεση της "Popular Bank", η οποία υποχρεώθηκε από το "Federal Deposit Insurance Corporation" (F.D.I.C.) των Η.Π.Α., να συλλέγει αναλυτικές πληροφορίες για την ταυτότητα των υποδικαιούχων των λογαριασμών, να συλλέγει πληροφορίες για το αλλοδαπό τραπεζικό ίδρυμα, να συντάσσει "έκθεση επικινδυνότητας" για κάθε "P.T.A." και να καταθέσει ένα πρόγραμμα δράσης σχετικά με τα σχέδια της για την εποπτεία τους, να διεξαγάγει περιοδικούς ελέγχους στις πληροφορίες που δίνονται

από την αλλοδαπή τράπεζα και να επεξεργαστεί μία πολιτική σχετικά με το κλείσιμο των λογαριασμών αυτών, σε περίπτωση που οι παρεχόμενες πληροφορίες αποδειχθούν ανακριβείς ή ελλιπείς.

5.4 ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΣΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΟΧΩΡΟ

Όλα ξεκίνησαν το 1994 τον Οκτώβριο όπου και άρχισε τις εργασίες της η πρώτη τράπεζα του διαδικτύου (cyberbank). Η First Virtual Holdings, το όνομά της, είχε έδρα το Σεγιέν του Ουαόμινγκ στις Η.Π.Α , ενώ σε διάστημα 5 μηνών ξεκίνησε τις δραστηριότητές της και η First Bank Of Internet με έδρα το Ντε Πλέϊνς στο Ιλινόις. Πάντως η τράπεζα που θεωρείται πρωτοπόρος του διαδικτύου είναι η Security First Network Bank όπου το 1995 ξεκίνησε τις δραστηριότητές της σε πλήρη ανάπτυξη. Πρέπει να αναφέρουμε ότι μόλις την πρώτη εβδομάδα λειτουργίας της S.F.N.B περισσότεροι από 500 λογαριασμοί ανοίχθηκαν με συνεχώς αυξανόμενη τάση. Οι διαδικτυακές τραπεζικές υπηρεσίες συνήθως αφορούν πληρωμές για αγορές προϊόντων , ενώ οι τράπεζες ασχολούνται κατά κύριο λόγο με τον ρόλο του διαμεσολαβητή σε συναλλαγές που αφορούν αγοραπωλησίες , λογισμικού , οικονομικών υπηρεσιών όπως και με την αποδοχή καταθέσεων που αποτελεί την κορωνίδα των εφαρμογών των τραπεζών του κυβερνοχώρου. Έχουμε να κάνουμε λοιπόν με μια εξέλιξη που μπορεί να αποτλέσει την αρχή μιας παγκόσμιας ανωνυμίας και ροής ρευστού χρήματος πράγμα που σημαίνει ότι χωρίς καμία αμφιβολία είναι σε θέση να προκαλέσει ανεξέλεγκτες καταστάσεις , τόσο στον τομέα των εθνικών νομισματικών και συναλλαγματικών πολιτικών, όσο και στα εθνικά ισοζύγια λογαριασμών, αποσταθεροποιώντας ακόμη και την υπόσταση της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας.

5.5 Η ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Ο διεθνής χαρακτήρας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, η φιλελευθεροποίηση των κανόνων οργανώσεως, εποπτείας και λειτουργίας του, η κατάργηση των περιορισμών στο κοινοτικό και διεθνές εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών, η κατά μεγάλο μέρος άρση των συναλλαγματικών περιορισμών και η κατάργηση των ελέγχων, οι ηλεκτρονικές μεταφορές κεφαλαίων, η πληθώρα των επενδυτικών και χρηματοπιστωτικών μέσων και δραστηριοτήτων και η ανάπτυξη των διασυνοριακών συναλλαγών, διευκολύνουν το οργανωμένο έγκλημα στο να προσδίδει την απαιτούμενη νομιμοφάνεια στα τεράστια έσοδα που συγκεντρώνει από τις παράνομες δραστηριότητες του. Η μεγάλη πρόκληση είναι η ανεμπόδιστη διακίνηση του κεφαλαίου, η οποία αποτελεί πραγματικότητα και η ύπαρξη αποτελεσματικών μεθόδων και μηχανισμών ελέγχου του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος.

Η κάθε εταιρεία φάντασμα έχει έναν σκοπό που δεν είναι άλλος από την απορρόφηση των κεφαλαίων. Ο τύπος της κάθε εταιρίας είναι πιο σύνθετος. Οι επιτήδριοι που προσπαθούν να νομιμοποιήσουν τα όποια έσοδα από τις παράνομες δραστηριότητες, συνήθως έχουν περισσότερες από μία εταιρίες για να μεταφέρουν το βρώμικο χρήμα. Δηλαδή στο τελευταίο στάδιο της διαδικασίας μετατροπής του βρώμικου χρήματος σε καθαρό οι υπεράκτιες εταιρίες χρησιμεύουν προσπαθώντας να προσδώσουν στο βρώμικο χρήμα την ταυτότητα ενός προϊόντος όπου τα χρήματα έχουν βρεθεί μέσα από απόλυτα νομιμες διαδικασίες όπως πχ η πώληση ενός ακινήτου ιδιοκτησίας της offshore. Στην πράξη αρκετές είναι οι χώρες που επιδίδονται και συμμετέχουν σε διαδικασίες ξεπλύματος βρώμικου χρήματος. Η στάση αυτή εκδηλώνεται συνήθως με τους εξής τρόπους :

- επιδοκιμασία και ενεργό κρατική συμμετοχή
- Η ανεκτικότητα για ξέπλυμα χρημάτων και
- Η επιλεκτική απώθηση.

Σε καθεμιά από αυτές τις συμπεριφορές υπάρχουν υποπεριπτώσεις που εξαρτώνται από την καταλληλότητα του περιβάλλοντος και κυρίως από την κρατική

αντίδραση. Οι τράπεζες του κυβερνοχώρου δίνουν στους δράστες της νομιμοποίησης παρανόμων εσόδων τη δυνατότητα να μεταφέρουν τεράστια ποσά μετρητών χρημάτων (E-cash) ή τίτλους κυριότητας πολύτιμων περιουσιακών στοιχείων με ταχύτητα, ασφάλεια και μυστικότητα ή αδιαφάνεια. Ενώ οι τραπεζικές υπηρεσίες που προσφέρονται στον κυβερνοχώρο δεν παρουσιάζουν εποπτικά προβλήματα όσο αυτές αφορούν πρόσβαση και συναλλαγές σε τραπεζικούς λογαριασμούς νομίμως λειτουργούντων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, οι ανησυχίες σχετίζονται με υπεράκτιες τράπεζες ή μη τραπεζικά οικονομικά ή άλλα ιδρύματα και επιχειρήσεις του κυβερνοχώρου, τα οποία μπορούν να αποδέχονται και να μεταφέρουν περιουσιακά στοιχεία με μορφή κεφαλαίων ή εμπορικών αξιών χωρίς να υπόκεινται στις νόμιμες διαδικασίες ελέγχου και εποπτείας. Οι υπεράκτιοι τόποι εγκατάστασης (Locations) των τραπεζών του κυβερνοχώρου, καθιστούν ιδιαίτερα δύσκολη την ανίχνευση των συναλλαγών για κανονιστικούς σκοπούς με τουλάχιστον τρεις τρόπους:

- 1) οι εκτός νομιμότητας τόποι εγκατάστασης των τραπεζών του κυβερνοχώρου προσφέρουν στους δράστες της νομιμοποίησης τη δυνατότητα της τοποθέτησης (placement) εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες σε εκ πρώτης όψεως νόμιμες μορφές καταθέσεων και της συσσώρευσης (layering) των συναλλαγών για την απόκρυψη του πραγματικού δικαιούχου τους,
- 2) οι τόποι εγκατάστασης μετακινούνται εύκολα με συνέπεια να μπορούν οι δράστες και οι παράνομες τράπεζες του κυβερνοχώρου να εκπέμπουν από διευθύνσεις φαντάσματα, γεγονός που θα καταστήσει την ανίχνευση τέτοιων συναλλαγών τόσο δύσκολη όσο και τις πλέον πολύπλοκες συσσωρεύσεις ηλεκτρονικών μεταφορών κεφαλαίων (multi-layer wire transfers),
- 3) οι δυνατότητες των υπεράκτιων, ιδιαίτερα ευέλικτων και άμεσα προωθήσιμων εκπομπών αποτελούν ένα σοβαρότατο πρόβλημα και για τις φορολογικές αρχές, δεδομένου ότι οι συναλλαγές στον κυβερνοχώρο

μπορούν να εμφανίζουν οποιονδήποτε τόπο προέλευσης και ότι, λόγω της παγκοσμιότητας του χώρου διεκπεραίωσης των συναλλαγών, οι δράστες της νομιμοποίησης αλλά και οι νόμιμοι συναλλασσόμενοι μπορούν να επιλέξουν ανάλογα με το είδος των συναλλαγών, τον πλέον ενδεικνυόμενο φορολογικά τόπο δημιουργώντας μία σειρά νέων προβλημάτων για την διεθνή φορολογική πραγματικότητα.

Η ελκυστικότητα ενός τραπεζικού συστήματος του κυβερνοχώρου για τους δράστες της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες είναι δεδομένη, λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητες που προσφέρει σε κάθε φάση της διαδικασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

6.1 ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ - ΔΗΜΕΥΣΕΙΣ

Αρχικά το άρθρο 2 παρ. 6 του νόμου 2331/1995, που προέβλεπε ειδική δήμευση της περιουσίας που αποτελούσε προϊόν εγκληματικής δραστηριότητας, εισήγαγε σειρά αποκλίσεων από το σύστημα της δήμευσης, όπως αυτό θεμελιώνεται στο άρθρο 76 παρ. 1,2 του Ποινικού Κώδικα. Ο νόμος 3691/2008 επιβεβαιώνει τις γνωστές προβλέψεις για δήμευση τόσο του βρώμικου χρήματος, αλλά και των έμμεσων αποκτημάτων, όσο και των μέσων τελέσεως, κατά τρόπο παρόμοιο αλλά πιο διευρυμένο σε σχέση με αυτόν του προϊσχύοντος καθεστώτος. Παρομοίως συνεχίζει να καθορίζεται και το πάγωμα των τραπεζικών λογαριασμών και η εν γένει απαγόρευση εκποίησης των περιουσιακών στοιχείων. Παράλληλα σε άλλη παράγραφο του νόμου αυτού παρατηρούμε ότι δίνεται έμφαση και σε συγκεκριμένα περιστατικά και περιπτώσεις. Σε περίπτωση που η περιουσία ή το προϊόν δεν υπάρχει πλέον, δεν έχει βρεθεί ή δεν είναι δυνατόν να κατασχεθεί, κατάσχονται και δημεύονται περιουσιακά στοιχεία ίσης αξίας προς εκείνη της προαναφερθείσας περιουσίας ή του προϊόντος κατά τον χρόνο της καταδικαστικής απόφασης, όπως την προσδιορίζει το δικαστήριο. Ο κύκλος των δημευθέντων αντικειμένων δεν περιορίζεται μόνο σε ότι αποκτήθηκε μετά από εκποίηση ή ανταλλαγή των άμεσων προϊόντων. Στην έννοια της υπό δήμευση περιουσίας

υπάγονται όχι απλά και μόνο τα υποκατάστατα του αρχικού προϊόντος, αλλά και επιπρόσθετα τα έμμεσα αιτιακά παράγωγα ή άλλα υλικά ή άυλα ωφελήματα του δράση με μόνη προϋπόθεση να έχουν αυτά αξία περιουσιακή τα οποία είναι:

- Αυτά που αποτελούν προϊόν κάποιου βασικού εγκλήματος
- Αυτά τα οποία συνιστούν προϊόν των αδικημάτων (σύμφωνα με άρθρο 2)
- Αυτά τα οποία αποκτήθηκαν αμέσως ή εμμέσως από προϊόν τέτοιων αδικημάτων
- Αυτά που χρησιμοποιήθηκαν ως μέσα τέλεσης αυτών των αδικημάτων

Στην παραπάνω παράθεση των υπό δήμευση περιουσιακών στοιχείων σύμφωνα με τον νόμο 3691/2008, παρατηρούμε ότι δεν γίνεται καμία αναφορά για τη περίπτωση που ένα περιουσιακό στοιχείο αποκτηθεί με χρήματα που κατά ένα τμήμα τους προέρχεται από νόμιμη επαγγελματική δραστηριότητα, ενώ κατά το άλλο τμήμα τους προέρχονται είτε από την τέλεση κάποιο βασικού αδικήματος που προβλέπονται στο άρθρο 3, είτε από την τέλεση κάποιου από τα αδικήματα που προβλέπει το άρθρο 2.

Στη σύμβαση της Βιέννης (1988) δίνεται έμφαση και στη ρύθμιση θεμάτων σχετικών με τη δήμευση τέτοιας περιουσίας και ζητημάτων αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής. Υποστηρίζεται ότι εφόσον η πράξη νομιμοποίησης λαμβάνει χώρα μετά τη συμπλήρωση του χρόνου παραγραφής της εγκληματικής δραστηριότητας αποκλείεται η δήμευση του προϊόντος της τελευταίας. Η θέση αυτή είναι ορθή, αναληφθεί υπ' όψιν ότι δημεύεται το αντικείμενο της προηγούμενης εγκληματικής δραστηριότητας, κάτι που σημαίνει ότι η παραγραφή της τελευταίας δε μπορεί παρά να εξαλείψει όλες της προβλεπόμενες για αυτήν ποινικές συνέπειες συμπεριλαμβανομένης και της δημεύσεως.

Επιπροσθέτως οι αρμόδιοι, οι οποίοι στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι οι ανακριτές, σε συμφωνία με τον εισαγγελέα, έχουν τη δυνατότητα να απαγορεύσουν τη κίνηση κάθε είδους λογαριασμών, τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων, καθώς και το άνοιγμα θυρίδων θησαυροφυλακίου του κατηγορούμενου, όταν διεξάγεται τακτική ανάκριση για τα αδικήματα του άρθρου 2 ν. 3691/2008. Αυτό είναι ένα είδος δέσμευσης του κατηγορούμενου και κατά συνέπεια και της

περιοσίας η οποία δημιουργήθηκε από παράνομες δραστηριότητες. Τέτοιου είδους δέσμευση ισχύει τουλάχιστον μέχρι να αποδειχθεί η αθωότητα του κατηγορουμένου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

7.1 ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Ποινικές κυρώσεις προβλέπονται από τον νόμο 3691/2008 σε υπαίτιους πράξεων νομιμοποίησης εσόδων, και σε περίπτωση που αυτός έδρασε ως υπάλληλος υπόχρεου νομικού προσώπου είτε έδρασε κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια. Συνήθεις κυρώσεις είναι φυλάκιση ή χρηματική ποινή και το μέγεθος της ποινής αυτής είναι πάντα υπό προϋποθέσεις και εξαρτάται από το είδος των πράξεων στις οποίες έχουν προβεί. Επιπλέον βασικό κριτήριο είναι το αν η προβλεπόμενη ποινή για το βασικό αδίκημα είναι φυλάκιση.

7.2 ΕΥΘΥΝΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Από τον νόμο προβλέπονται και οι κυρώσεις που έχουν νομικά πρόσωπα σε περιπτώσεις που πραγματοποιούνται αξιόποινες πράξεις με σκοπό να αποκομίσουν περιουσιακό όφελος. Αναλυτικότερα κυρώσεις προβλέπονται για υπόχρεα νομικά πρόσωπα ή εισηγμένες σε οργανωμένη αγορά εταιρίες ακόμα. Και σε αυτή τη περίπτωση αναφερόμαστε σε χρηματικό πρόστιμο αλλά και σε απαγόρευση άσκησης ορισμένων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και προσωρινή αναστολή της άδειας λειτουργίας.

7.3 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Οι εταιρίες του Χρηματοπιστωτικού τομέα εφόσον παραβαίνουν τις υποχρεώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, υπόκεινται σε κυρώσεις όπως είναι η χρηματική ποινή (πάντα υπό προϋποθέσεις) είτε κατά της εταιρίας, είτε κατά του διοικητικού συμβουλίου, απομάκρυνση από τη θέση των μελών αυτών, διευθυντικών στελεχών ή άλλων υπευθύνων, απαγόρευση ορισμένων

δραστηριοτήτων ακόμα και προσωρινή ή και οριστική αναστολή της άδειας λειτουργίας της εταιρίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

8.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Το παρελθόν και το παρόν της διαφθοράς και του οικονομικού εγκλήματος δείχνουν ότι και τα δύο είναι συνυφασμένα με την ολοένα αναπτυσσόμενη οικονομία, του καπιταλιστικού συστήματος και γενικά όλων των σύγχρονων μεθόδων που έχουν ανακαλυφθεί τα τελευταία χρόνια με σκοπό τη καλυτέρευση του συστήματος και διευκόλυνση των πολιτών. Πολλά από τα σύγχρονα οικονομικά σκάνδαλα δεν διεκδικούν καμία πρωτοτυπία. Παραλλαγές τους έχουν συνοδέψει την ανάπτυξη του καπιταλισμού από το ξεκίνημά του.

Η λήψη και η συνειδητή εφαρμογή μέτρων κατά της νομιμοποίησης των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, παρά το κόστος που συνεπάγεται για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, συνιστά πολύ σημαντικό παράγοντα για τη θεμελίωση, ανάπτυξη και προστασία του χρηματοπιστωτικού συστήματος μιας. Όλες οι χώρες όπου δεν υπάρχει σχετική νομοθεσία καθώς και οι χώρες που προσπαθούν να αναπτύξουν το τραπεζικό τους σύστημα και για αυτό καταργούν το αυστηρό συναλλαγματικό καθεστώς, επιβάλλεται να λάβουν μέτρα για να αντιμετωπίσουν την εισβολή του πρόθυμου να σπεύσει βρώμικου χρήματος. Τα μέτρα αυτά δεν έρχονται σε αντίθεση ούτε με την ελευθερία των συναλλαγών ούτε με άλλα ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά ούτε και έχουν δυσμενή επίπτωση στην οικονομική ανάπτυξη ενός τόπου. Αντίθετα, ένα σωστό χρηματοπιστωτικό κέντρο μπορεί να δημιουργηθεί και να ευημερήσει μακροπρόθεσμα εάν πραγματικά είναι ένα «καθαρό μέρος» όπου το βρώμικο χρήμα δεν είναι ευπρόσδεκτο.

Φυσικά χρειάζεται να καταβληθεί προσπάθεια για να επιτευχθεί αυτό. Σε βάθος χρόνου φαίνεται ότι η εφαρμογή μιας τέτοια πολιτικής είναι εξαιρετικά αβέβαιη, αναποτελεσματική και δαπανηρή. Πρέπει όμως να γίνει αντιληπτό από όλους ότι το κόστος του κοινωνικού συνόλου θα είναι ιδιαίτερα μεγάλο αν δεν ληφθούν μέτρα

κατά του φαινομένου αυτού. Πράγματι, μία χώρα που δέχεται τα κεφάλαια αυτά ανεξέλεγκτα, θα υποστεί οπωσδήποτε και τις συνέπειες της απερισκεψίας της.

Σημαντικό είναι να τονιστεί ότι τη σύγχρονη εποχή και κυρίως τη τωρινή περίοδο και τη κατάσταση που επικρατεί στην οικονομία μετά τη τελευταία κρίση του 2009 τα πράγματα έχουν πάρει μια άλλη τροπή. Μπορεί να μην αλλάζει εξολοκλήρου το τραπεζικό σύστημα άλλα παρ' όλ' αυτά δίνεται μεγαλύτερη προσοχή σε συναλλαγές και αυτό συνεπάγεται πλήρη γνώση των στοιχείων του πελάτη. Αυτό έχει και ως αποτέλεσμα μεγαλύτερη διαφάνεια στις τραπεζικές συναλλαγές αλλά και άρση του τραπεζικού απορρήτου. Αυτό διότι μετά από αυτή τη ξαφνική αλλαγή και τις δυσμενής συνθήκες που επικρατούσαν παγκοσμίως μετά τη κρίση, τα πράγματα έγιναν ακόμα πιο πιεστικά για τα πιστωτικά ιδρύματα. Και από τη μεριά της επιτροπής κεφαλαιαγοράς και από του εισαγγελέα.

8.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ

Καθοριστικό ρόλο χωρίς αμφιβολία διαδραμάτισε η εφαρμογή της Οδηγίας 91/308/ΕΟΚ. Τον Μάρτιο του 1990, όταν η Comission διαβίβασε τη σχετική της πρόταση στο Συμβούλιο, η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες αποτελούσε ποινικό αδίκημα μόνο σε ένα κράτος-μέλος και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δεν υπόκεινται σε κανένα κανόνα υποχρεωτικής εφαρμογής για τη πρόληψη της αντικοινωνικής αυτής πρακτικής. Ο ελληνικός νόμος, όπως ήδη έχει αναφερθεί, δίνει τον πιο ευρύτερο ορισμό του ποινικού αδικήματος της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική πράξη, περιλαμβάνοντας τις προσόδους, όχι μόνο από το λαθρεμπόριο ναρκωτικών και όπλων, αλλά και από όλα τα σοβαρά οικονομικά εγκλήματα. Πολλές νομοθετικές ρυθμίσεις, συνεχής αλλαγές και τροποποιήσεις αυτών, ολοένα αυξανόμενος ο αριθμός τρόπων ξεπλύματος, και αυτό έχει ως αποτέλεσμα την πλήρη σύγχυση στο νομοθετικό περιβάλλον του ελλαδικού χώρου. Όλα αυτά λοιπόν, σε συνδυασμό και με τη προσπάθεια ευθυγράμμισης του νομοθετικού μας πλαισίου με τις συστάσεις της FATF, παρατηρούμε τη δημιουργία ενός σύνθετου μηχανισμού. Αυτό προφανώς και δεν ισχύει μόνο για τα ελληνικά δεδομένα. Το πρόβλημα θα λέγαμε ότι είναι γενικό.

Εκείνο που πρέπει να τονιστεί είναι ότι, με πιθανή εξαίρεση την Ιταλία, σε καμία άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον ορισμό του ποινικού αδικήματος της νομιμοποίησης των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες δεν περιλαμβάνεται η φοροδιαφυγή. Μια ακόμη διαπίστωση από την επισκόπηση ενσωμάτωσης και της εφαρμογής των κανόνων της Οδηγίας 91/308/ΕΟΚ είναι ότι σε όλα τα κράτη-μέλη ο εσωτερικός νομοθέτης υποχρεώνει όλα τα πιστωτικά ιδρύματα να συνεργάζονται στενά με τις αρμόδιες αρχές και κατά συνέπεια προβλέπει την πλήρη άρση του τραπεζικού και επαγγελματικού απορρήτου.

Επισημαίνεται, επίσης, ότι για την καταπολέμηση του ξέπλυματος βρώμικου χρήματος πρέπει αρχικά να ενισχυθεί ο συντονισμός και η συνεργασία μεταξύ των κρατών-μελών. Όλες οι χώρες, κυρίως οι δυτικές, ψηφίζουν νόμους όσο το δυνατόν ευέλικτους ώστε να διευκολύνονται οι διαδρομές του παράνομου κεφαλαίου μέσω του συστήματος. Τα χρηματιστήρια και τα καζίνο μπορούμε να πούμε ότι είναι από τους πλέον δημοφιλέστερους τρόπους για ξέπλυμα μύρου χρήματος. Εύλογο είναι το ερώτημα όσον αφορά το εάν έχουμε άραγε το αναμενόμενο αποτέλεσμα ώστε να δικαιολογείται η προσφυγή στα νομοθετικά μέτρα που προαναφέρθηκαν; Αντιθέτως θα λέγαμε ότι τα πράγματα γίνονται ολοένα και πιο μπερδεμένα. Όσο οι τρόποι νομιμοποίησης εσόδων εκσυγχρονίζονται τόσο το εύρος των ποινικών κυρώσεων και νόμων μεγαλώνει. Είναι σχεδόν βέβαιο ότι αυτός ο φαύλος κύκλος δεν καταλήγει πουθενά.

Να σημειωθεί και να τονιστεί στο σημείο αυτό κάτι που αναφέρθηκε και σε προηγούμενες παραγράφους. Λόγος θα γίνει για την "κοροϊδία" από τη μεριά των κυβερνήσεων και του νομοθέτη όσον αφορά τους φορολογικούς παράδεισους. Τόσοι νόμοι και τόσοι μεγάλο και ευρύ πλήθος κυρώσεων για όλους όσους εμπλέκονται σε δραστηριότητες πάνω στο ξέπλυμα βρώμικου χρήματος αλλά παρόλα αυτά καμιά ουσιαστική νομοθεσία ή τροποποίηση προγενέστερων νόμων δεν υπάρχει για τη καταπολέμηση του προβλήματος που δημιουργούν στη οικονομία οι φορολογικοί παράδεισοι.

Τελειώνοντας αξίζει να αναφερθεί και να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη γνωστή ρήση του Σόλωνα: «Ο νόμος είναι σαν τον ιστό της αράχνης. Συγκρατεί τα ελαφρά κι αδύναμα, αλλά σκίζεται από τα βαριά και από τα μεγάλα».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Έντυπη βιβλιογραφία

- Δημήτραινας Γιώργος, (2002) Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος Ζητήματα εφαρμογής ν. 2331/1995 εκδόσεις "ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ"
  - Δουβής Παναγιώτης, (2008) Offshore Δραστηριότητες
  - Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων, (2007) Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος Καθαρή ή Ελεύθερη Κοινωνία; , εκδόσεις "ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ"
  - Εφημερίς της Κυβερνήσεως (13/12/2005) αρ. φύλλου 305, 15/08/2008, αρ. φύλλου 166
  - Μοσχόπουλος Άγγελος, Κώτσιος Τριαντάφυλλος, Λιμπερόπουλου Ουρανία, (2009) Ξέπλυμα Χρήματος Πρόληψη & Καταστολή Εφαρμογής του ν. 2331/1995, εκδόσεις "ΔΕΔΕΜΑΔΗΣ"
  - Παύλου Στέφανος, Δημήτραινας Γιώργος, (2009) Νομιμοποίηση Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες στη Διαχρονική της Διάσταση, εκδόσεις "ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ"
  - Τσιρίδης Π. Πολυχρόνης, (2009) Ο Νέος Νόμος για το Ξέπλυμα Χρήματος (Ν 3691/2008), εκδόσεις "ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ"
  - Γκόρτσος Βλ. Χρήστος, Σταϊκούρας Π. , Λιβαδά Χ. , (2009) Στοιχεία ελληνικού δικαίου της κεφαλαιαγοράς "Ελληνική Ένωση Τραπεζών - Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο"
  - Τραγάκης Γεώργιος, (2009) Οργανωμένο Έγκλημα & Ξέπλυμα Βρώμικου
- Ηλεκτρονική βιβλιογραφία

- www.kathimerini.gr
- www.in.gr
- www.tanea.gr
- www.enet.gr
- www.solon.gr
- www.casinopolis.gr
- www.capital.gr
- www.tovima.gr
- www.hbnews.gr
- Tiresias-press.blogspot.com
- www.naftemporiki.gr
- www.economist.gr
- <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=32056>
- http://archive.enet.gr/online/online_text/c=112,dt=11.11.2005,id=11211472,16939088
- <http://www.inout.gr/showthread.php?t=50396>
- <http://www.hbnews.gr/permalink/19740.html>
- http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_economy_100003_05/08/2009_324589
- www.pokerland.gr
- www.tvxs.gr
- www.dcs.gr